

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok ... 4 koruny — hal. Na pol roka ... 2 " — " Na štvrt' roka ... 1 " — " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Za vydanie zodpovedný JÁN MOLNÁR, prälát</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
--	--	---

Katolícka tlač.

Opravde verným a uprimným priateľom spoločitého ľudu je «Krešťan». Presvedčený je o tom náš ľud, preto aj s radosťou môžeme povedať, že akonáhle oboznámi sa s «Krešťanom», hneď si ho aj oblúbi.

«Krešťan» opravde, ako čisto kresťansko-katolícky časopis plní veľmi dôležitú a vážnu misiu. Ako vôbec známo, «Krešťan už triadvadsať rokov neohrozene bojuje proti nepriateľom kresťanstva a bráni záujmy v prvom rade malých hospodárov, priemyselníkov, jedným slovom všetkých malých ľudí.

Kto žije opravde katolícky život, toho najprvšou a najdôležitejšou povinnosťou má byť podporovanie, rozširovanie a k rozkvetu prívádzanie katolíckej tlače.

Za našich časov najmohútnejším prostriedkom obrany je tlač. Silnou, ostrou zbraňou je tlač aj v rukách tých protivníkov našich, čo neustále napádajú kresťanstvo. A není divu, že táto zbraň je silná a ostrá, bo upevňujú a ostria ju aj početní krátkozrakí kresťania, keď zcela zkazonosnú a kresťanstvu nepriateľskú tlač podporujú svojimi peniazmi.

Nemyslia na to, že keď nekatolícku, katolíckemu duchu protivnú tlač podporujú, haluz rezu pod sebou samými.

Nepríde im na rozum, že ľahkomyselným podporovaním nekatolíckej tlače, najúhlavnejším ich nepriateľom dodávajú zbraň a náboje.

Že nepriatelia katolíkov za katolícke peniaze lejú ich kanóny, ktorých cievy jednodajne obrá-

tené sú proti všetkému, čo je katolícku, o tom poučujú nás veľmi smutné zkušenosti.

Tieto zkušenosti práve svedčia o tom, že môžeme byť dobrými, horlivými kresťanmi, môžeme viesť život opravde v duchu evanjelia Krista Pána, naše pravdy a práva svätého náboženstva nášeho predsa nevládzeme obrániť, keď nemáme v rukách pevnú a ostrú zbraň tlačenej litery.

Bez pevnej a rozhodne katolíckej tlače ale nevládzeme obrániť ani práva, záujmy a nároky kresťanského ľudu, zvlášte malých hospodárov a priemyselníkov, keď pevnou pästou nevieme udrieť tých, čo ich najprv pozbaví chcú viery a kresťanského presvedčenia, potom ale ich pozemkov a oprávneného spôsobu statočného vyžitia.

Podporujme, medzi našimi známymi a priateľmi rozširujme preto «Krešťana», ktorý od prvého dňa svojho jestvovania, neustále bráni práva nielen našej svätej viery, lež všetky záujmy a oprávnené nároky a požiadavky katolíckeho ľudu slovenského.

Pospolitý ľud Uhorska obrovské obete donášal počas terajšej svetovej vojny. Keď ale dobrotivý Boh dá sa nám dožiť túžobne očakávaného pokoja, aj vtedy blahobyť celej krajiny v prvom rade závisieť bude zas len od nášeho hospodárskeho ľudu. Preto aj každý svedomitý človek za prvý živel krajiny považovať musí hospodársky ľud. Bo kto pod modrým blankytom Boha, na slobodnom poli, keď aj ťažko a krvutne pracuje, ten dobrotivého nebeského Otca prítomnosť viacoj musí cítiť, ako ktoľvek iný.

Lud slovenský po celom svete známy je ako lud nábožný a Bohu opravde oddaný. Vo svojich ukrivdeniach, krížoch a trápeniach, po-techu a ulavenie poskytuje mu jedine jeho skalopevná viera a dôvera v Pána Boha. A čo synovia Bohu oddaného ludu slovenského pre viesť vedia v obrane vlasti, o tom svedčia tisíce a tisíce tých našich hrdinov, ktorí na bojištách krv svoju vyliali, svoj život a všetko, čo mali, obetovali za Boha, kráľa a vlasť.

Lud slovenský, po celom svete známy je ako lud pracovitý a nadmieru usilovný. Toho dôkazom je, že v dielnach, podnikoch a zvlášte ku poľnohospodárskym prácam i v najďalších krajoch sveta najviacej hľadajú v každom ohľade spoľahlivých a statočných delníkov slovenských. O usilovnosti a neunavnej pracovitosti slovenského ludu svedčí ale aj to, že zakiaľ otcovia a synovia rodín tohoto ludu krvácajú v strelných zákopách a premnohí spočívajú už v neoznačených hrobch bojišťa, zaťiaľ viac menej, dobré alebo chatrné pozemky obrobené sú, ako keby doma bol hospodár a gazda. Ťažkým úlohám v dobrom stave udržania, následkom vojny osirotených pozemkov, náležite vedia zodpovedať svedomité a verné manželky našich hrdinov.

Skalopevná viera a dôvera v Boha, nezklátna láska ku vlasti, pracovitost, usilovnosť a statočnosť, sú nám istou zárukou lepšej budúcnosti

Za duševné a hmotné blaho pospolitého ludu kresťanského neohrozene bojuje «Kresťan». Tento opravde katolícky časopis v záujme zvlášte malých chudobných ľudí nesmiernymi obeťami udržiava Kresťanská ľudová strana. Len spravodlivá vec je, keď žiadame, aby aj kresťanský lud pospolitý mohutne podporoval tento časopis, ako najbezpečnejšieho a najvernejšieho priateľa svojho. Nepriatelia kresťanstva mnohé tisíce vydávajú na udržiavanie zkazonosných časopisov. Horlivý kresťan a katolíik nech nešiaňa každoročne len štyrmi korunami predplatiť si «Kresťana», aby tento opravde čisto katolícky časopis nechýbal v žiadnom dome kresťanskom.

Spasiteľ náš nekdy vyzýval učedníkov svojich, aby sa varovali kvasu farizejského. Nasledujúc toto najsvätejšie vyzvanie, aj my upomíname všetkých dobrých ľudí, aby sa varovali farizejského kvasu, aby nenasledovali, nepod-

porovali tých falošných prorokov, ktorí v ich udajne kresťanských časopisoch a denníkoch sladkými, zdánlive nevinnými slovami podkopávajú vieru ludu a pripravujú ho o jeho najsvätejšie poklady.

Do ruky osvedčeného katolíika, na stól katolíickej rodiny patrí len katolícky časopis a to je «Kresťan».

Drahí bratia katolíci! Podporujte a rozširujte «Kresťana»!

J. O.

Wilson je otrokom Anglicka.

Na slušnú, vecnú a diplomatickým ostrovtipom sostavenú notu, ktorú v záležitosti podmorských lodí Nemecko 4. mája poslalo do Ameriky, Wilson, president Spojených Štátov Severnej Ameriky, odpovedal notou nasledovného obsahu:

Dňa 4. mája datovanú notu cisárskej vlády americkej vláda starostlivo uvažovala a notu vzala v známom hlavne preto, lebo cisárska vláda dala na vedomie ten svoj úmysel, že v budúcnosti nakoľko možno všetko urobí, aby válečné operácie na čas vojny obmedzila na premoženie válečnej sily vojnu vedúcich a že uzavrela, že všetkým veliteľom svojho námorníctva naloží, aby zostali v rámci tých medzi, ktoré pravidlá medzinárodného práva vyžadujú a ktoré vláda Spojených Štátov požadovala za celý ten čas, odkedy cisárska vláda dňa 4. februára roku 1915. oznámila vojnu podmorských lodí, ktorej sa teraz na šťastie vzdala.

Vláda Spojených Štátov v tých svojich trpezlivých ustávaníach, aby kritické otázky, ktoré z tejto politiky povstaly a dobrý pomer dvoch štátov tak vážne ohrozovaly, priviedla ku priateľskému dohodnutiu, stále citami priateľstva sa dala viesť a zdržať. Vláda Spojených Štátov dôveruje v tom, že vyššie vyhlásenie odteraz svedomite budú prevádzať.

Terajšie zmenenie politiky cisárskej vlády je súce na to, aby odstránilo najhlavnejšie nebezpečie pretrhnutia dobrého pomeru medzi Spojenými Štátmi a Nemeckom.

Vláda Spojených Štátov považuje za potrebné vyhlásiť, že pokladá za ustálenú vec, že Nemecko nemieni vyvolať také predpokladania, dľa ktorých udržanie vyššie oznámenej politiky na dáky spôsob závisí od priebehu alebo výsledku diplomatických vyjednávaní medzi Spojenými Štátmi a daktorou inou vojnu vedúcou vládou, ačkolivek jednotlivé časte 4. mája datovanej noty cisárskej vlády takto by bolo možno vysvetlovať.

Aby ale vyhla možnosti nedorozumenia, vláda Spojených Štátov dáva na vedomie cisárskej vláde, že ani na okamih nepripustí k sebe takú myšlienku, tým menej pojednávanie toho, že by v účtivosti držanie práv amerických námorníckych vrchností akokoľvek alebo čo aj len v najnepatrnejšej miere mohlo závisieť od držania sa niektorej inej vlády. Lebo zodpovednosť,

ohľadom práv neutrálnych a nebojujúcich, je individuálna a nie spoločná, bezpodmienečná a nie realitívna.

Dľa obsahu tejto noty, Amerika zbraň a muníciu ďalej a slobodne mohla by lyfrovať Anglicku, Francúzsku a Rusku, Nemeckó ale malo by sa na to pokojne dívať. Wilson silou-mocou chce sa pustíť do vojny proti Nemecku, len aby slobodne napomáhať mohol Anglicko a celý antant. Tú notu napísali síce v Amerike, lež očividome na rozkaz Anglicka. Wilson túto notu poslal Nemecku nie v mene slobodného humanitou, ľudskosťou honosiaceho sa obyvateľstva Ameriky, lež v mene peňazných vriec, dráčov a vyžieračov, ktorí žijú a millardy shňajú zo žoldu Angličanov. Jeho notou Wilson dokázal, že je otrokom Anglicka!

Stručný prehľad najnovších válečných udalostí.

Na Ruskom fronte vo východnej Haliči a vo Volhynii Rusi začali živšiu delostreleckú činnosť. Ruský cár odcestoval na front. Túto cestu považujú za znak toho, že v najbližšom čase na ruskom fronte stanú sa dôležité udalosti. Z Petrohradu došlé súkromné zprávy oznamujú, že veľvyslanci Anglicka a Francúzska z poverenia svojich vlád v Petrohrade vážne sa ozvali proti nečinnosti ruskej armády a poukázali na to, že mimoriadne ohrožované polozenie Francúzov vo Verdune nkladá Rusku za povinnosť, aby bezodkladne urobilo všetko ku tomu, žeby proti nemeckému a rakúsko-uhorskému frontu započalo energickú offensívu a týmto aby západnému frontu pomohlo. Cár nato dal zavolať k sebe veľkoknieža Nikolaja Nikolajeviča, auktorita ktorého po víťazstve v Erzerume a Trapezunte značne vzrástla, a poshovárал sa s ním o výhladoch offensívy. Cárova cesta na front je výsledkom tejto porady.

Na balkánskom fronte stále niet nič nového. Nikita, niekdajší kráľ černo-horský, s ktorým Francúzi zachádzajú ako so zajatcom, vymenoval si novú černo-horskú vládu. Na čo? To snáď ani sám nevie. Jeho ministrov platia Francúzi.

Talianom na celom fronte naši hrdinovia zapríčiňujú krvavé porážky. K tomu v hornom Taliansku v Milane a po iných mestách vážne demonštrácie vydržiavajú proti vojne.

Nemci už len na šesť kilometrov stoja pred Verdunom a túto pevnosť z nesmiernej diaľky dobijajú s 3000 kanónmi veľkého kalibru.

Angličania utlačili irské povstanie a každodenne strieľajú a vešajú lapených povstalcov. Toto vraj robia v mene humanity a ako obhajcovia slobody menších národov.

Grécko Angličania a Francúzi obkolesili zo všetkých strán a v mene ľudskosti chcú ho prinútiť, aby sa pripojilo ku antantu. Grécko poslal zmužile vzdorovalo násilii antantu.

Turecké voje Rusov nútia ku cúvaniu od Erzeruma

a Trapezunta a citlivú porážku zapríčinili im aj na perzskej hranici.

O ďalších udalostach svetovej vojny podávame nasledovné úradné zprávy:

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Rusom.

Hlavný válečný stán uhorsko-rakúsky o udalostach bojišta proti Rusom vydal nasledovné úradné zprávy:

5. mája. Ruské bojište: Naši letúni predvčerom hodili bomby na železničné stredišie Zdolbunova, od Rovna južne. Na budove nádražia, v dielňach, železničných vozňoch a na sieti koľajníc spozorovali sme trefery. Viac budov vzbľklo plameňom.

Včera znova všade zvýšená delostrelecká činnosť, na početných miestach aj predné srážky.

Juhovýchodné bojište: Niet novšej udalosti.

6. mája. Čaty armády arcikniežafa Jozefa Ferdinanda Rusov od Olyky na juhozápad odohnaly z jedného lesíka, ležiaceho bezprostredne pred frontom.

Ináč niet významnejšej udalosti.

7. mája. Nepatrná bojovná činnosť. Polozenie sa nezmenilo.

8. mája. Ruské a juhovýchodné bojište: Významnej udalosti sa nestalo.

9. mája. Ruské a juhovýchodné bojište: Zvláštnejšej udalosti sa nestalo.

10. mája. Vo východnej Haliči a vo Volhynii pri zabezpečujúcich čatách panuje stále zvýšená činnosť, ináč niet významnej udalosti.

Nemecko-ruská vojna.

Hlavný válečný stán nemecký o udalostach bojišta proti Rusom a na Balkáne vydal nasledovné úradné zprávy:

5. mája. Zvláštnej udalosti nebolo.

6. mája. Polozenie je vôbec nezmenené.

7. mája. Ruské torpedové lode dnes ráno bez účinku strieľaly na severovýchodné pobrezie Kurlandu medzi Rojenom a Markgrafenom.

Balkánske bojište: Jedna naša vzducholoď zo svojej cesty do Saloník sa nevrátila. Dľa anglickej zprávy vzducholoď sostrelili a zhorela. Na balkánskom bojišti ináč nič nového.

8. mája. Východné a balkánske bojište: Polozenie je vo všeobecnosti nezmenené.

9. mája. Východné a balkánske bojište: Významnej udalosti niet.

10. mája. *Z východného bojišta:* Od Garbunovky južne (od Dvinska na západ) výpad Rusov na úzkom fronte s ťažkými ich ztratami sme odrazili.

Človek bez novín je taký, ako vojak bez zbrane.

Vojna proti Talianom.

O udalostach na talianskom bojišti hlavný válečný stán uhorsko-rakúsky vydal nasledovné úradné zprávy:

5. mája. Na Rombone naše čaty po silnej delostreleckej príprave nepriateľa *odohnaly z viac jeho posícií*. Zajaly vyše sto alpinov, medzi nimi troch dôstojníkov, a ukoristily dve strojové pušky.

Na území Marmolaty v noci slabšie talianske oddelenie na východnom úbočí Sasso Undici *sme rozprášili*. Ináče bola len mierna delostrelecká činnosť.

6. mája. Bojovná činnosť bola vôbec nepatrná. Nepriateľ na Rombone proti tým posíciám, ktoré sme zaujali, urobil protiútok, ale sme ho odrazili.

Dvor gorického musea, ktoré spustošily talianske kanóny.

Na Lafraunskej planine Talianov od našej pevnosti Luseru na sever, *vyhnali sme z ich napred potisknutých zákop*.

7. mája. Nepatrná bojovná činnosť. Položenie sa nezmenilo.

8. mája. Jednotlivé časte gorického predmostia a San Martino včera časom stály pod živou kanónovou palbou. Od kostola tejto obce na západ jednu časť nepriateľskej posície mocný výbuch míny zničil, pričom Taliani utrpeli veľké ztráty.

Na severnom úbočí Monte San Michele *naše čaty zaujali jeden malý oporný bod nepriateľa*.

Naši letúni na nepriateľský tábor pri Chioprissi (od Cormonsu na juhozápad) hodili početné bomby.

Na viac odsekoch tyrolského východného frontu a pri Rive prišlo ku živšiemu kanónovému boju.

9. mája Na talianskom bojišti neudalo sa nič zvláštneho.

10. mája. Peneváč nepriateľ už včera gorické predmostie a jednotlivé odseky Doberdovskej planiny držal pod živou palbou, dnes rano urobil viac útokov na San Martino. *Všetky útoky sme odrazili*.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

O udalostach západného bojišta proti Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

5. mája. Bojovná činnosť na anglickom fronte medzi Armentiersom a Arrasom aj včera bola živá. Pri Givenchy en Gohelle vyvinuly sa boje s ručnými granátmi o jednu, výbuchom spôsobenú jamu, v ktorej nepriateľ priechodne vedel postúpiť.

Od Somme na juh nemecké výskumné oddelenia vtrhly do nepriateľských posícií, odrazily jeden útok a zajaly 45 mužov.

Na ľavom brehu rieky Maas naše čaty od Avocourta na západ, *vtrhly do vyčnievajúcich francúzskych ochranných diel*. Francúzi týchto pod účinkom našej palby sa vzdali. Ochranné diela sme zničili a potom dla plánu opäť vyprázdniť.

Od Haucourta na juhovýchod *zaujali sme viac francúzskych zákop* a dovezli sme zajatcov.

Proti západnému výbežku výšiny Mort Homme zopakovaný útok Francúzov sa úplne rozpadol.

Na pravom brehu rieky Maas zvláste v noci vyvinula sa silná delostrelecká činnosť.

Jedon anglický lietací stroj s francúzskym znakom v blízkosti hollandskej hranice, na morskom pobreží neurazený sa nám dostal do rúk. V ňom sediaci ušli na neutrálne územie.

Jedon nemecký lietací roj výdatne a so zďarom hádzal bomby v údolí Noblette a Buve v Champagni na železničné osady, ako aj na šopu lietadiel v Suippesi.

Vojna v povetří behom apríla, zvláste v druhej polovici mesiaca na západnom fronte nabudla veľkých rozmerov, ba i do rozhorčenosti sa zvýšila. Namiesto zápasu jednotlivcov vstupujú vždy viac boje skupín a lietacích strojov; Tieto boje vedú sa zväčša za našimi čiarami.

Behom týchto bojov v mesiaci apríli na západnom fronte naši bojovní letúni sostrelili 26 nepriateľských lietadiel, z ktorých 9 pred našim frontom dostalo sa do našej moci. Krem toho 10 lietadiel padlo v obeť našim obranným kanónom. Voči tomu naša ztrata je všetko spolu 22 lietadiel. Z týchto 14 utratili sme v poveternom boji, 4 sa nevrátili a 4 zo zeme sostrelili.

6. mája. Od Armentiersu na juhovýchod a na juh podujatia našich patrol boly zdarné. Priviedly zajatcov a ukoristily dve strojové pušky, ako aj dva prístroje na hádzanie mín.

Pri Givenchy en Gohelle anglické útoky proti niekoľko

nami obsadeným, výbuchom spôsobeným jamám veľmi ľahko sme odrazili.

Od Vienne le Chateau na severovýchod v Argonnách jedno väčšie patrolové podujatie Francúzov po boji z blízka sa zmarilo.

Na ľavom brehu Maasu boje delostrelectva a pechoty na okolí od Haucourta na juhovýchod ďalej sa vyvinuly. Tieto nám opäť priniesly zdary bez toho, že by sa celkom byly skončily.

Od Warnatona na juh podstrážmajster Fraenl dňa 4. mája sostrelil jedon anglický biplan a s týmto urobil bojaneschopným štvrté nepriateľské lietadlo. Jeho veličenstvo cisár statného letúňa na uznanie jeho hrdinského skutku povýšil za dôstojníka. Od Diedeulofu na juhovýchod jedno francúzske lietadlo prinútené bolo sletieť. V ňom sediacich sme zajali. Početné priviazané francúzske vzducholode večera večer následkom neočakávaného víchra sa vyslobodily a preletely nad našimi čiarami. Dosiaľ vyše 15 sme dostali do rúk.

7. Od Maasu na západ bojovná činnosť ani večera sa neskončila. Zvlášte delostrelectvo bolo na oboch stranách veľmi činné. Od rieky na východ na okolí majera Thiaumont v ranných hodinách *jedon útok Francúzov sa zmaril*. Na iných stranách frontu na viac miestach odrazili sme nepriateľské výskumné oddelenie. Jedna nemecká patrola od Lihonsu na juh priviedla niekoľko zajatcov.

8. mája. V posledné dni na ľavom brehu rieky Maas hlavne hrdinskými Pomeránmi uprostred veľkých ťažkostí, ale pri miernych ztratách prevedené válečné operácie *maly zdar*. Napriek najhúževnatejšiemu bráneniu sa nepriateľa a jeho zlostným protiútokom *celý zákopový systém na severnom úbočí výšiny č. 304. sme zaujali* a našu čiaru potiskli sme napred *až na samú výšinu*. *Nepriateľ utrpel mimoriadne ťažké, krvavé ztraty, tak že už len v neranených zajatcoch 40 dôstojníkov a 1280 mužov sa nám dostalo do rúk*.

Nepriateľa aj z príležitosti jeho výpadov, ktoré urobil proti našim posiciam na západnom úbočí výšiny Mort Homme, aby podelil naše sily, *pri ťažkých jeho ztratách všade sme odrazili*.

Na východnom brehu na oboch stranách majera Thiaumont vyvinuly rozhorčené boje, v ktorých nepriateľ od majera na východ voči našim čatám medzi inými muriňov vrhol do boja. *Útok nepriateľa sa rozpadol, 300 ľudí sme zajali*.

Z príležitosti nastínených bojov ustálili sme, že do boja hodili ďalšie čerstvé francúzske čaty. Nepriateľ dľa tohto na území Maasu, keď zarátame aj časte vojsk, ktoré po ich úplnom doplnení podruhý raz poslali do ohňa, *použil 51 divízií*, to jest dvakrát toľko vojsk, ako sa na našej strane dosiaľ vrhlo do boja.

Z ostatných frontov krem zdarných patrolových bojov, aké byly na okolí Thiepfalu a Flirey, niet čo zvláštnejšieho oznámiť.

Dva francúzske biplany po povetrom, nad Cote de Froid svedenom boji horiac sa srútily.

Pohodne zariadený úkryt vo výške 2000 metrov na tyrolskom fronte.

9. mája. V súvis s našim zdarom, ktorý sme docielili na výšine 304., od vrška Termita na juh (od Haucourta južne) zaujali sme viac *nepriateľských zákop*.

Pokus nepriateľa, aby na výšine 304. utratené územie hodením do boja veľkej sily zpätzaujal, *s ťažkou jeho ztratom sa zmaril*.

Práve tak málo zdaru maly aj útoky, ktoré Francúzi na východnom brehu Maasu, na okolí majera Thiaumont urobili proti nám. Tu počet francúzskych zajatcov zvýšil sa na 3 dôstojníkov a 385 mužov, 16 ranených nerátajúc. Ukoristili sme 9 strojových pušiek.

Na ostatných častach frontu, odhliadnuc od viac našich zdarných patrolových podujatí, niet čo zvláštnejšieho oznámiť.

10. mája. Nepriateľ v Argonnách v súvis s jedným výbuchom pokúsil sa vniknúť do našich zákop. *Odrážili sme ho*.

Juhozápadne od výšiny 304. nepriateľské predné voje sme ďalej nazad odtiskli a zajali jednu poľnú stráž. *Naše nové posície na výšine sme lepšie vybudovali*.

Nemeckí letúni výdatne bombardovali fabričné osady v Dombasle a Racu l'Etase.

Starý židovský cintor v blízkosti Kowna.

Albánski tureckí utečenci po skutarskom jazere vracajú sa domov do Skutár.

Vojna Turecka proti Rusom, Francúzom a Angličanom.

O udalostach bojišťa proti Rusom, Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán turecký vydal nasledovné úradné zprávy:

4. mája. Na rozličných frontoch nestalo sa nič významného.

Jedon náš hydroplan dňa 2. mája prekonal výskumnú cestu v smere Tenedosa a Lemnosa a na Lemnos hodil štyri bomby, ktoré všetky vybuchli.

5. mája. *Mezopotámsky front*: Položenie je nezmenené. V deň pred odovzdaním Kut-el-Amary jednomu nášmu lietadlu, ktoré riadil kapitán Schütz, podarilo sa v povetnom boji sstreliť a ukoristiť jedno nepriateľské lietadlo. Riaditeľ lietadla zomrel, jeho pozorovateľa zajali. Kapitán Schütz v ten istý deň sstrelil ešte jedno nepriateľské lietadlo. V ňom sediacich sme zajali.

Kaukazský front: V centre jedno oddelenie našej jazdy pustilo sa do boja s jedným oddielom nepriateľským, v boji nepriateľský oddiel utrpel porážku. Jedon nepriateľský výskumný oddiel, ktorý sa medzi časom zjavil, sme tiež zbili a zničili. Na ostatných častach frontu byly nepatrné boje medzi výskumnými oddeleniami.

Z ostatných frontov významného chýru neprišlo.

6. mája. *Mezopotámsky front*: Nič nového.

Kaukazský front: Na odseku Čurocha jedno z 300 pešiakov pozostávajúce oddelenie, ktoré sa pokúsilo o

výpad, pri jeho ztratách sme odrazili. Na ostatných odsekoch tohto frontu nestalo sa nič významného.

Dňa 3. mája dve nepriateľské lietadlá nad Smyrnou hodily bomby, z ktorých jedna trafila jedon nákladný vlak a troch ľudí ľahko ranila. Dňa 3. mája jedno nepriateľské lietadlo, ktoré letelo ponad Bys-ez-Sebahom, od tejto obce na sever sme sstrelili. Jeho cestovateľa sme zajali. Beduinom, ktorí pospiechali na pomoc, letúň sľúbil peniaze, keď napomôžu jeho útek.

7. mája. Z mezopotámskeho a kaukazského frontu novej dôležitej zprávy neprišlo.

Dňa 6. mája dve nepriateľské lietadlá hodily desať bomb na jednu loď Červeného polmesiaca pri Akbasi. Bomby jedného vojaka ľahko ranily. Vo výške Imbrosa jedon monitor a jedon križiak riadený pozorovaním lietadiel bez účinku 40-krát vystrelil na okolie Sed il Bahru. Keď jedon náš letúň hodením dvoch bomb trafil nepriateľský križiak, tento v oblaku dymu odplával na otvorenom mori. Dňa 5. mája na vodách ostrova Heusten jedon monitor, jedna torpedová loď a 2 lietadlá páľily na našu pobrežnú zónu, naše delostrelectvo ale prinútilo útočiacich zastaviť palbu. Monitor a jednu torpedovú loď naše náboje trafily.

8. mája. *Mezopotámsky front*: Na odseku Felahie nič významného. Časom prestávajúca delostrelba. Rozvodnené vlny Tigrisa zničily jednu časť zákop oboch bojujúcich stránok. Naše zákopy sme opäť uviedli do poriadku.

V Kut-el-Amare zajatí vyšší velitelia, krem hlav-

ného veliteľa generála Townshenda sú: generáli Powna, Matios, Dalmak, Hamilton, plukovník Evens, velitelia divízií, poľažne brigád pechoty, a generál Smith, hlavný veliteľ delostrelectva. Z 551 nižších dôstojníkov takmer polovica sú Európania, druhá polovica Indi. Zo zajatých vojakov 25%-ov je anglických, 75%-ov indických. Ačkoľvek nepriateľ pred odovzdaním zničil jednu časť kanónov, pušiek a válečného materiálu, jednu časť ale hodil do Tigrisa, po malých opravách upotrebitelný, ukoristený válečný materiál je nasledovný: 40 kanónov rozličného kalibru, 20 guľometov, takmer 5000 pušiek, veľké množstvo munície pre delostrelectvo a pechotu, ďalej už celkom opravené dve lode (jedna malá, jedna veľká), 4 automobile a 3 lietadlá. Do rieky hodené zbrane a muníciu pomaly zase vynášame na povrch. Obyvatelia Kut-el Amary, ktorí od hladu oslabení nemohli prekonať cestu k nám, s veľkou slávnosťou, so slzami radosti vítali naše vojská, ktoré predovšetkým rozdávaly potraviny.

Kaukazský front: Nič významného.

9. mája. *Mezopotámsky front:* Položenie je nezmenené.

Kaukazský front: V tých miestnych bojoch, ktoré sa sviedly na pravom krídle a v centre, odviezli sme zajatcov a korisť. V centre zmaril sa jeden útok nepriateľa, ktorý mu zapríčinil ztratu. Na bitliskom odseku

niet zmeny. Na odseku Kirna (od Mušu asi na 40 kilometrov severozápadne) urobili sme prekvapujúci útok proti jednej nepriateľskej čate. Nepriateľa zahnali sme ku Kirvazu. Nepriateľ utratil asi 50 ľudí a aj válečný materiál nám nechal v rukách. V centre válečná sila dvoch stotín, ktorú sme zbadali na úbočí vrchu Batlit, prinútená bola cúvnuť. Rusov stihla ťažká ztrata, viac Rusov sme zajali. Na ľavom krídle pozdĺž morského brehu nepriateľ na jednotlivých odsekoch koná opevňovacie práce.

Aby sme sa pomstili na ruskej flotte, ktorá pozdĺž anatolského brehu ničí otvorené mestá a dediny a neškodné plachtové lode a rybárske koráby, križiak «Midilli» medzi Sebastopolom a Eupatoriou potopil jednu 4000 túnovú ruskú loď a viac plachtových lodí.

Dardanellský front: Dňa 8. mája jeden nepriateľský monitor, ktorý podporoval dve lietadlá čo pozorovatelia, od Imbrosa na východ začal palbu na okolie Sed il Bahru. Jedon náš bojovný letúň odohnal nepriateľské lietadlá, načo monitor zastavil palbu, keďže dovedna desaťkrát bezvýsledne vystrelil.

Na smyrnanských vodách od Kus Ady na západ na jednu nepriateľskú strážnu loď naše delostrelectvo páliło. Veliteľský most lode sme trafili, načo loď odplávala ku Samosu.

Dvaja naši letúni 8. mája zdarne bombardovali

Albánske chalupy, v ktorých prítomne ubytovaní sú nemeckí vojaci.

nepriateľský tábor v Port-Saïde, dokky a sklad na petrolej, potom sa neurazene vrátili.

Vojna na mori.

Krátka anglicko-nemecká morská bitka.

Berlín, 9. mája. Wolffova agencia oznamuje:

Dve naše torpedové lode na svojej výskumnej ceste 8. mája predpoludním od Ostende na sever s piatimi anglickými torpedoborcami mali krátku bitku, v ktorej jeden torpedoborec následkom trafenia delostrelectva bol ťažko porúchaný. Naše torpedové lode sa neurazene vrátili do prístavu.

Anglické a francúzske lode hynú.

Londýn, 9. mája. (Reuter.) Dľa chýru parník «Cymric» o 13.096 tonnách jedna nemecká podmorská loď na Atlantickom oceáne potopila.

Londýn, 10. mája. Agencia Lloyd dostala od holandskeho parníka «Grotius» radiotelegramm, že z potopeného parníka «Cymric» všetkých ľudí zachránili.

Brest, 9. mája. Anglickú loď so štyrmi komínmi «Yalgate» nemecká podmorská loď spustošila. 2 dôstojníkov a 10 matrózov zachránili. 14 ľudí zmizlo.

Bern, 10. mája. Parížsky «Temps» oznamuje z Londýna: V prístave Villa Gracia jeden španielsky parník vyložil na breh 18 dôstojníkov a matrózov francúzskej plachtovej lode «Maria Molinos.» Patriční na čloch prišli ta. Hovorila, že sa 4. mája stretli s jednou nemeckou podmorskou loďou, ktorá ich loď potopila, prv im ale dala štvrt hodiny času ku zachráneniu. sa

Ztrata antantu vo válečných loďach.

Viedeň, 10. mája. Antant od počiatku vojny v loďach utratil dovedna 166 válečných lodí v obsahu 550.717 tún. Anglicko utratilo 105, Francúzsko 26, Rusko 14, Taliansko 15 a Japonsko 6 válečných lodí.

Vybavenie záležitosti «Sussex».

Berlín, 11. mája. Wolffova kancellária oznamuje: Ako sa na príslušnom mieste dozvedáme, s prípadom parolode «Sussex» súvisiace, dosiaľ ešte chýbajúce ustálenia sa medzi časom staly.

Na základe výsledku s týmto zakľúčeného vyšetrovania dosiaľ prizvukovaný náhľad, že porúchanie «Sussexu» malo inú príčinu, ako útok nemeckej podmorskej lode, nebolo možno udržať. Nemožno viac pochybovať v tom, že nemeckou podmorskou loďou 24. marca potopená, za válečnú považovaná loď je skutočne totožná so Sussexom. Nemecká vláda upovedomila o tomto vládu Spojených Štátov a sdělila jej, že z tohto v smysle svojej noty so 4. mája stiahne konsekvencie.

Nezabúdajte na vdovy a siroty po hrdoch padlých na bojišti!

Vojna v povetří.

Povetrný útok na Valonu a Brindisi.

(Úradná zpráva veliteľstva flotty vydaná 5. mája.)

Dňa 4. mája predpoludním naši morskí letúni bombardovali Valonu, popoludní ale Brindisi. Vo Valone batterie, prístavné osady a stanicu letúňov viackrát účinnive trafili, v Brindisi ale spozorovali, že železničné vlaky, budovu nádražia, sklady, ďalej v arsenáli v hustej skupine stojace torpedoborce viackrát do plna trafili. Viac bomb vybuchlo v meste. Jedon taliansky lietací stroj, ktorý vyletel prenasledovať lietadlá, sme odohnali. Na zpiatočnej ceste lietadlá ďaleko na otvorenom mori naďabily na križiak «Marco Polo» a zo strojovej pušky účinnive pálily na mužstvo, ktoré husto stálo na palube. Napriek prudkej odstraňujúcej palbe všetky naše lietadlá tak z Valony jak z Brindisi neurazene sa vrátili.

Potopená anglická podmorská loď.

Berlín, 7. mája. Wolffova agencia oznamuje:

Pred pobrežím Flandrie dňa 5. mája popoludní za spoluúčinkovania jednej našej torpedovej lode v povetrnom boji sostrelili sme jedno nepriateľské lietadlo. Ta prišle anglické válečné sily prekazily zachránenie v ňom sediacich. Jedna naša torpedová loď ďalej 6. mája práve tu ukoristila jedno neurazene anglické lietadlo a obidvoch jeho dôstojníkov zajala.

Od brala Borne na západ dňa 5. mája rano anglickú podmorskú loď «E. 31.» palba jednej našej lode potopila.

Vzducholoď «L. 7.» z jednej výskumnej cesty sa nevrátila. Dľa úradnej zprávy anglického námorníckeho úradu 4. mája na Severnom mori zničily ju anglické morské válečné sily.

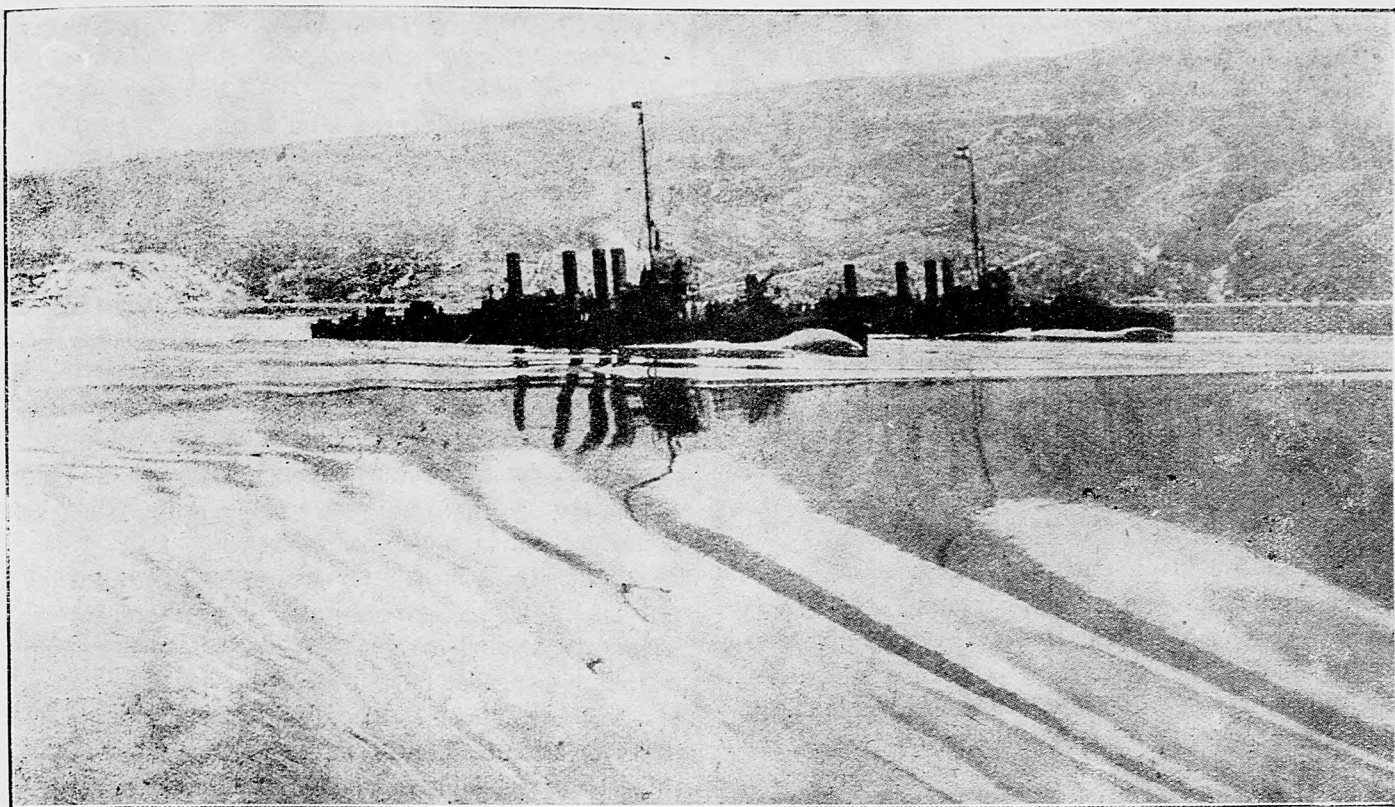
Krátke válečné zprávy.

Prečo nevedia Taliani dobiť Goricu?

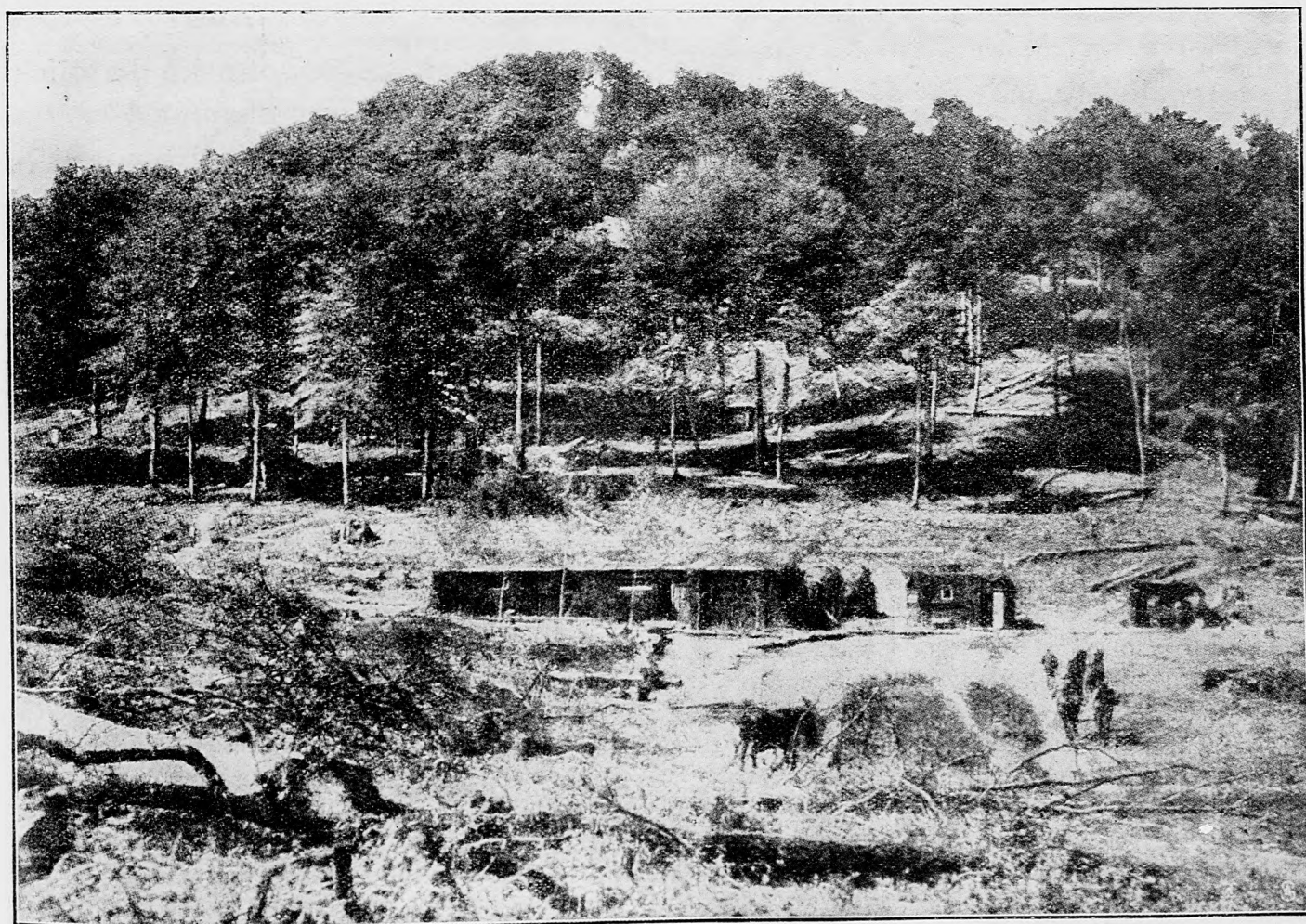
Hága, 13. mája. Londýnsky «Morning Post» je prvým anglickým časopisom, ktorý konštatuje, že Taliani nie sú vstave postúpiť ku Gorici a síce ani nie natoľko pre ťažkosti územia, lež viac pre rakúsko-uhorské ťažké delostrelectvo. Zprávodajca anglického časopisu síce úfa, že najnovší spôsob útocienia Talianov, ktorým sa usilujú menšími útokmi oslabiť rozličné body frontu, časom povedie ku výsledku, zato ale uznáva, že Taliani sú len tam v bezpečnosti, kde ich územie kryje pred dobre ukrytým delostrelectvom nepriateľa. Ačkoľvek Taliani tvrdia, že keby chceli (!), nuž útokom by vedeli (?) dobiť Goricu, ale sa predsa chránia pred mestom, ktoré by obsypala križna palba nepriateľských kanónov, bolo by opravdovou samovraždou.

Taliansko všetko postavilo na kocku.

Lugano, 13. mája. Ministerský predseda Salandra v stredu odcestoval do Brescie. Na jeho počtu bola hostina a Salandra odpovedajúc na pozdravné slová mešťanostu povedal reč.

Naše torpedoborce blížia sa ku talianskemu prístavu Ancony.

Nemecký tábor na výšine Côte Lorain, pred Verdunom.

— Musíme zvíťaziť — riekol. Pravda je, že Taliansko v tejto vojne svoje jestvovanie postavilo na kocku a tých, ktorí sú povolani rozhodnúť, niekedy preniká strašná duševná tieseň, ale čím viac rozmýšľajú o veci, tým sú istejší, že v záujme národnej cti takto bolo treba konať. My Taliani — hovoril Salandra — nepatríme medzi tie národy, ktoré históriu trpia, lež medzi tie, ktoré ju robia. Nech vojna trvá za bársjaký dlhý čas — takto končil Salandra svoju reč — Taliansko musí (?) zvíťaziť.

Nemci sú na 6 kilometrov od mesta Verduna.

Viedeň, 13. mája. Na nemeckom hlavnom válečnom stáne meškajúci zpravodajca «Neues Wiener Tageblattu» oznamuje: Nedávny veľký zdar Nemcov nielen výšinu č. 304 priviedol do rúk Nemcov, lež i druhé dôležité pevnostné dielo Francúzov, menom «Thiaumontský nos» označenú ochrannú posíciu. S tým na oboch brehoch rieky Maas dve dôležité a silné posície sa dostaly do moci Nemcov. Na okolí Thiaumonta **Nemci sú už len na šesť kilometrov od mesta Verduna.** Rozhorčené protiútoky Francúzov, ktorými chcú zpät vydobíť Nemcami zaujaté posície, sú dôkazom, že nakoľko znepokojuje Francúzov táto okolnosť. Nemecké batterie teraz stoja bezprostredne oproti stálym batteriam verdunskej pevnostnej čiary a kanóny dvoch stránok oddeľuje veľmi nepatrná diaľka.

Francúzi pred Verdunom prinútení sú k defenzíve.

Lugano, 13. mája. Vo Francúzsku meškajúci zpravodajca časopisu «Secolo» píše, že predbežne nemožno úfať zmenu v položení. Francúzi až dotiaľ budú prinútení obmedzovať sa na obranu, kým napnutie ich sily na póli priemyslu nebude mať za následok zdokonalenie ich zbranej pripravenosti. Zdary Nemcov vysvetľuje obrovský počet asi 3000 kanónov, ktoré sú zväčša veľkého kaliberu a z takej diaľky bombardujú francúzske posície, že sa francúzske náboje nemôžu k nim priblížiť.

Alojs Rudnay a súdruhovia pred súdom, ako šalbiarski liferanti armáde.

(Pokračovanie.)

V druhý deň trestného pojednávania, predseda tabulárny sudca Robert Dröxler pýtal sa Rudnayho:

— Keď tento kšeft vedený bol pod menom Rudnay-konsorcia, kto mal podiel v osohu?

Rudnay: Hlavný podiel osohu ťahal Ivánka, Reitofferka mala z toho tiež značný osov.

Predseda: Kto ešte dostal zo surového osohu?

Rudnay: **Ján Baross, krajinský vyslanec (pracovnej strany. Red.) jeho podiel dostával dľa počtu odpredanej lichvy, okrem tohoto podiel mal v osohu aj Karol Barna, lež len počas prvého konsorcia.**

Predseda za tým prečítal list baňskobytrického diecezánskeho biskupa, v ktorom poťažne Rudnayho

záležitosti písal, že prevádzanie kšeftov zakázané je Rudnaymu, ktorý k vedeniu tohoto kšeftu dovolenie nepýtal a ani nedostal.

Potom predseda predostrel lifrovací kontrakt Rudnayho s ministerstvom vojny 23. mája r. 1915. uzavretý, v ktorom zaviazal sa Rudnay, že válečnému veliteľstvu každý týždeň lifrovať bude 300—600 kusov lichvy k zabitiu. Ako obchodvedúci v kontrakte označený bol dr. Jenő Szkicsák (stĺp pracovnej strany v Prievidzi a Rudnayho hlavný korteš pri voľbách. Red.), jeho meno ale vytreté bolo z kontraktu a miesto neho napísali ta meno dr. Eugena Sótér.

Rudnay o tomto poznamenal, že tá vec práve naopak stojí. On ako vedúcaho obchodu oznámil Sótéra, ten to ale neprijal, po čom on — Rudnay — poztýmne napísal ta meno Szkicsáka.

Predseda predostrel konečne toho kontraktu jednu prílohu, v ktorej ako členovia Rudnayho konsorcia označení sú: nitrianske biskupstvo, nitrianska kapitula a početní poprední ľudia.

S tým zakľúčené bolo Rudnayho vypočutie pred trestným súdom. Ponevác ďalšie pojednávania tejto záležitosti prevádzajú v tajných zasadnutiach, konečný výsledok súdobného pokračovania proti Rudnaymu a jeho súdruhom uverejniť možno len po vyhlásení výroku trestného súdu.

Celá Magura za podolinské katolícke hlavné gymnásium.

Ministromi náboženstva a výučby, ako aj ku provinciálovi Piaristov z Magury poslali nasledujúcu prosbu:

My dolupodpísaní v mene obecnstva spišsko-starovesského okresu, takzvanej «Magury», s hlbokou uctou prosíme, aby podolinské hl. gymnásium Piaristov, tento jedon z najstarších učebných ústavov krajiny, aj naďalej bolo udržiavané v Podolinci, ako to požaduje učebný záujem nášho celého okresu.

Baltazar *Mattyasovszky*, hl. slúžny starovesského okresu; Rudolf *Kaltenbach*, král. okresný sudca; Samuel *Braun*, náčelník berného úradu; Béla *Rátvay*, náčelník pozemkového úradu; Ondrej *Galló*, úradník okresného súdu; Armand *Kellényi*, uh. král. horár; Filiálka *Ludovej Banky* v Starej Vsi; Peter *Martincsek* staviteľský podujímateľ; Starovesská Sporiteľňa: *Krem-paszky* a *Polner*; Ladislav *Herbszt*, farár starovesský; Pavel *Vaxmonszky*, direktor-učiteľ starovesskej štátnej ľudovej školy; dr. Mikuláš *Jankura*, námestný okresný lekár; Jozef *Králicsek*, ck esný notár starovesský; Koloman *Zádori*, úradník berného úradu; Veronika *Szajkovics* Mohlová, učiteľka; Franc *Mohl*, okresný zverolekár; Ján *Pjontek*, rychtár starovesský; Ján *Bobek*, urbárny predseda starovesský; Karol *Faigel*, lekárnik starovesský; Michal *Majercsák*, r. kat. farár mafašovský; Gabriella *Kertz*, r. k. učiteľka mafašovská; Ján *Ovsonka*, rychtár mafašovský; Ervin *Matirkó*, okresný notár ha-

nušovský; Anna Kertz, r.-kat. učiteľka hanušovská; Peter Krávecz, dekan-farár hanušovský; Viktor Wágner, r.-kat. farár relovský; Ladislav Moys, r.-kat. farár haligovský; Anton Földi, uh. kráľ. lesný podúradník v Červenom Kláštore; Ján Cseh, r.-kat. farár lehnický; Vendelín Huszka, r.-kat. farár lešnický; Ludvik Kozák, rim.-kat. učiteľ lešnický; Armin Kredatusz, okresný notár veľkolipnický; Štefan Rumpf, uh. kráľ. poštár veľkolipnický; Franc Klein, r.-kat. farár richvaldský; Jozef Oravec, r.-kat. učiteľ richvaldský; Štefan Csencsák, rychtár richvaldský; Ján Mikula, okresný notár nedecký; Tibor Nozdroviczky, uh. kráľ. poštár nedecký; Eduard Schwartz, r.-kat. učiteľ nedecký; Julius Rác, r.-kat. farár nedecký; Koloman Pongrácz, okresný notár kacvinský; Jozefová Richweisz, r.-kat. učiteľka kacvinská; Štefan Dudaskó, r.-kat. farár veľkofrankovský; Ján Petras, rychtár veľkofrankovský; Ervin Bysz, gr.-kat. farár; Jozef Bysz, notár na odpočinku; Jozef Geletka, gr.-kat. učiteľ osturňanský; Anton Kubaszák, dekan-farár jurgovský; Ondrej Silán, učiteľ jurgovský; Oito Chamilla, okresný notár tripšský; Ottová Chamilla, učiteľka čarnagurská; Francová Háber, poštárka tripšská; Michal Nyulászi, farár tripšský; Franc Moós, kaplán tripšský; Franc Háber, učiteľ vyšnolapšanský; Franc Rajtsán, rim.-kat. farár novobelanský; Pavel Grappa, učiteľ novobelanský; Uh. kráľ. oddiel financov v Novej Belej; Ondrej Labuda, administrátor krempašský; Pavel Palluch, rychtár krempašský; Štefan Andrásovszky, farár fridmanský; Melchior Kriszten, okr. notár fridmanský; Ján Brincsa, rychtár fridmanský; Šimon Teichner, prenájomník Šmrdžonky; Šimonová Teichner, poštárka na Šmrdžonke; Ondrej Jabroczy, rychtár hafčanský.

Ti istí poprosili i osvieteného pána biskupa spisského, ako aj hlavného direktora stredných škôl, aby podporovali túto vážnu záležitosť.

Tak čujeme, že Maguru má nasledovať v tomto pohybe aj obecnosť celého starolubovenského okresu, ba i jedna čiastka kéžmarského okresu, kde tiež s veľkým zarazením a pohoršením prijali chýr o preložení podolinského hl. gymnásia. Obecnosť je zbúrená a rozhorčená proti tomu, čo vymyslel tento záhubný plán a pracuje na jeho prevedení a ktorý vraždil rukou dotknul sa toho najstaršieho ústavu svojho rádu v Uhorsku. Jestli by podolinské katolícke hl. gymnásium skutočne preložené bolo do Poprádu, učinilo by sa ťažším, ba nemožným školovanie, teda ďalšie vzdelávanie synov dvoch veľkých vidiekov, čo by bolo proti záujmu nášho ľudu a tak i proti záujmu našej miléj uhorskej vlasti.

Magurčan.

Pomocnica kresťanov.

Ó, Maria, Panno krásna,
hviezdo jasná, pomoc spasná!
Z údolia slz, útrap zeme
k pláštú lásky Tvojej spieme.

Vzhladni na nás vzdychajúcich,
vyslyš prosbu žiadajúcich.
Ukáž vládu srdca hojnú:
utiš vojnu, utiš vojnu!

Čuj, čuj skormuť, plače, nárký!
krvou prúdia rieky, járky.
Čuj, aký kviľ, sroň, stoň, bieda
Státisíce v ranách zjedá.
Státisíce mŕtvol, stuhlé
v blate, prsti, čiernej truhle.
Vyprýšť žriedel zlavu kojnú:
utiš vojnu, utiš vojnu!

Slyš, jak hrozný hučí víchor,
niet prostriedku, že by stíchol.
Blčia vatry, praštia ohne,
i divoch sa strachom pohne.
V troskách dómy, katedrály —
rum, dým, hrk, smrť: šlahy války.
Ó, krof vzburu sveta zbrojnú:
utiš vojnu, utiš vojnu!

Pozri hlad, mor, padlých kostí,
rákoš orlov jak sa hostí;
vlk, hyéna v gulí hvizde
jak vyrýva v svlekov hyzde.
Anjel spustý bije, rúcha,
zúfalosť ach! škrtí ducha...
Ó, daj úslň, smiernosť spojnú:
utiš vojnu, utiš vojnu!

Dlhomír Poľský.

Predĺženie mladosti.

Veru už mnohí ľudia, zvlášte mnohé ženy sprobúvaly, aby sa im tvár nesvráskavela, aby im vlasy neošedively. Príroda ku prekvitaniu určila len krátku dobu. Starobe nemožno vyhnúť, možno ju len trochu oddialiť. Ďalšie odtisknutie veku staroby je túžbou každej ženskej, je túžbou zvlášte tých ženských, o ktorých sa hovorí, že majú «dobrú tvár». Mnohé sú toho mýlného domnenia, že farbením, natieraním si tvári dlhšie ostanú «mladé» a ono veru všelijaké farby a masťičky len skôr prinesú vrásky na líca a deravé zuby do úst.

Aby niekto čím pozdejšie ostarnul, hlavným pravidlom je, aby telo a dušu mal zdravú. Ženské, zvlášte mladé, nech nikdy nepijú liehové nápoje. Nejedzme veľmi mnoho a jedávajme vždy v určenom čase. Jedenie mnohého pečiva škodí telesnej sústave a osobám, ktoré sú náchylné k tučnote, pečivá sú zrovna nepriateľom. Veľmi korenisté a masťné jedlá kazia kožu na tvári. Popri rozumnom stravovaní dobre je večer pred ľahnutím umyť sa. Do vody na umývanie, ktorá trochu stála, treba zamiešať trochu boraxu.

V lekárni laeno, za desať halierov možno kúpiť

mliečny krém. Týmto krémom po umytí sa treba tvár dobre natreť. Krém neškodí, kdežto všelijaké mastičky, pretože je v nich živé striebro obsažené, sú škodlivé. Prvou podmienkou udržania krásy je dobrý žalúdok a dobré trávenie. Proti zmätkom v trávení dobre účinkujú sušené varené slivky a odvarok z nich. Pohybovanie sa na slobodnom vzduchu tiež odporúčame tým ženským, ktoré dlho chcú ostať peknými.

Pridržanie sa výšopísaných pravidiel není ťažkou vecou a ani není drahé. Keď sa však pri tom všetkom zjaví vrásky na lícach a šedivé vlasy na hlave, preto netreba slzy vylieváť. Veď aj lističky prekvitajúcej ruže sa rozpráchnu, keď zavíta jaseň. Musíme sa uspokojiť s tým, že čas veru uchoďí.

Výdatná obrana proti hrdzaveniu obilia.

Proti hrdzaveniu obilia dosiaľ sotva sa bolo možno brániť. Žiaľbohu u nás sa hrdza v obilí natoľko rozšírila, že v cudzozemsku všeobecne sa hovorí, že hlavným hniezdom tejto nebezpečnej choroby obilia je Uhorsko. Následkom rozšírenia sa tejto nákazy úrodnosť klasov, do ohľadu berúc zvláštnu úrodnosť našej uhorskej pôdy, je pomerne o veľa menšia, ako na cudzozemskej pôde a pre toto obrana proti hrdzi je veľmi dôležitá otázka našich gazdov. Po dlhých pokusoch všeobecne je uznané, že najlepším prostriedkom proti obilnej hrdze je gyps. Gyps sa tak upotrebuje proti hrdzi, že keď sa na zboží sypú klasy, rano za rosy celú tablu obilia tak posypú gypsovým prachom, že siatina takmer tak vyzerá, ako keďby cukrom bola posypaná. Dľa konaných pokusov výsledok za krátky čas bol viditeľný. Klasy a tie čiastky stebľa obilnej rastliny, na ktoré sa dostal prach z gypsu, ostali zelené a riadne vyvíjaly sa ďalej, kdežto tá čiastka stebľa rastliny, ktorá nebola posypaná gypsom, aj ďalej ostala hrdzavou. Na jeden hektár (= 1.75 kat. jutár, alebo 2.31 uhorských jutár) dostačí 4—5 metrických centov gypsu. Opakujeme, že gypsový prach rano za rosy treba rozosiť po roli. Vzhľadom na to, že sa v našej vlasti veľa gypsu nachodí a mletie gypsu na jemný prach není drahé, preto táto obrana proti hrdzaveniu obilia je pomerne dosť lacná.

CHYRNÍK.

Jeho veličenstvo kráľ doterajšiu faru v budínskom kráľovskom hrade povýšil na dvornú. Najvyšším 6. mája datovaným rukopisom, jeho veličenstvo kráľ doterajšej fare v budínskom kráľovskom hrade dal rang dvornej fary budínskeho kráľovského hradu a nariadil, aby táto fara mala titul: «Uhorská kráľovská dvorná fara, kráľovského hradu». Spolu nariadil, aby týmto titulom vyznačenú faru aj vo viedeňskom cis. a kráľ. Hofbúrgu takto menovali.

Čestné doktorstvo arcikniežata Fridricha. Z válečného tlačového stánu oznamujú, že v sídle veliteľstva

armády v stredu 10. mája povýšili arciknieža Fridricha za čestného doktora filozofickej fakulty lebergskej university. Arciknieža vo svojej odpovedi na reči rektora a dekana chválil výtečného ducha universitných poslucháčov v terajšej vojne, ktorého povolani učítelia vstúpili do mládeže.

Radosť v rodine následníka trónu. Arcikňažna Zita, manželka následníka trónu Karola Franca Jozefa, ktorá v schönbrunnskom kaštieli v utorok slávila svoje 24. narodeniny, behom tohto mesiaca hľadí v ústrety radostnej rodinnej udalosti. Arcikňažna teší sa výtečnému zdraviu a každodenne sa prechádza. Z manželstva arcikniežacieho páru, uzavretého 21. októbra roku 1911. dosiaľ narodily sa tri dietky: Franc Jozef Otto, ktorý sa narodil 20. novembra r. 1912., Adela, ktorá sa narodila 3. januára r. 1914. a Karol Robert, ktorý sa narodil 8. februára r. 1915. Arcikňažna Zita radostnú ndalosť v Schönbrunne dočká.

Ranení vojaci u jeho eminencie kardinála knieža-primasa. Minule zaviezlo sa do Ostrihomu asi tisíc ranených vojakov, ktorých opatrujú v budapešťianskych nemocniciach. Viezli sa na lodi, ktorá v Ostrihome zastala pred palácom arcibiskupským. Vojaci urobili výlet tým cieľom, aby sa vrele poďakovali jeho eminencii kardinálovi knieža-primasovi Jánovi Csernochovi za jeho veľkú dobroprajnosť, ktorou sa chová voči raneným vojakom a za tých 200.000 korún, ktoré jeho eminencia kardinál knieža-primas daroval sirotám na bojišti padlých hrdinov. Aby cesta bola čím prajnejšia, vojakov odprevadil spevokol univerzitnej mládeže, viac vojenských dôstojníkov, lekárov, medzi inými aj lekári a opatrovkyne missie hollandského Červeného Kríža a ešte niekoľko popredných hostí. Z lode šli vojaci rovno do parku primasskej paloty, kde ich čakal jeho eminencia kardinál knieža-primas Csernoch, kanonici, hl. župan Meszlényi, podžupan Perényi a ešte mnohí z ostrihomskej spoločnosti, Kanonir Eugen Berkessy vrele pozdravil jeho eminenciu kardinála knieža-primasa tlumočiac srdečnú vďaku svojich súdruhov; na túto reč odpovedal jeho eminencia kardinál knieža-primas Csernoch, že každý musí vďaku cítiť oproti hrdinom a milovať musí týchto oddaných synov vlasti dnes viac, než bárstedy. «V tomto meste — riekol — ktoré kráľ sv. Štefan svojim životom posvätil, čerpajte silu ku ďalším bojom, aby sme konečné víťazstvo vydobili». Potom sa priateľsky rozprával s výletníkmi, medzi tým spevokol spieval. Vojaci obzreli si basiliku a večer vrátili sa zas na lodi do Budapešti.

Z biskupstva spišského. Jeho excellencia osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy v svojom 9. obežnom liste oznamuje, že tí mladíci, ktorí dobrým výsledkom skončili šiestu, siedmu a ôsmu gymnasiálnu triedu a dotyčne zdarne podstúpili zkúšku zrelosti (matúry), sú zdraví, tela bezchybného, cítia v sebe povolanie ku kňazskému stavu a chcú vstúpiť medzi klerikov spišskej diecése, nech sa 29. júna osobne hlásia v biskupskej kancelárii v Kapituli. Do prvého ročníka školského

roku 1916—17 do kapitulskej rim.-kat. učiteľskej pripravovne prijmu takých zdravých mladíkov, ktorí už doplnili rok štrnásť, nemajú ale ešte viac než 18 rokov a dokážu tolko predbežnej vzdelanosti, koľko poskytuje zdarné skončenie štvrtej triedy gymnásialnej či polgárky. Chudobní a mravní chovanci dostávajú podpory od 80 do 100 korún. Kapitulský kaplán Martin Martinkó preložený je do Revúce, odkiaľ je Jozef Slaniciay za kaplána poslaný do Zubrohlavy. Spišská kapitula na štvrtú uhorskú válečnú požičku značila 100.000 kor., kňazský penzijný fond 60.000 kor., biskupský základný majetok 30.000 kor., kanonik dr. Martin Pirhalla 6000 kor., kanonik dr. Ján Stuckner 4000 kor., Ambroz Kapitányi, farár v Nemeckej Lupči, 2000 kor. a jeho veriaci 29.000 korún.

Z biskupstva košického. Osvietený pán biskup košický dr. Augustin Fischer-Colbrie v svojom 7. obežnom liste oduševnenými slovami vyzýva pozornosť kňazstva a veriacich na upisovanie štvrtej uhorskej válečnej požičky; nariaduje, aby v školách vydržiavaný bol deň vtákov a stromov; naložil kňazom a učiteľom, aby poučovali veriacich o zdarnom bránení sa proti nákazlivým nemociam. Košický katolícky tovarišský spolok na štvrtú uhorskú válečnú požičku značil 50.000 kor., košická katolícka učiteľská pripravovňa 10.000 kor., košická katolícka tlačová základina 10.000 kor., košický kruh Svätého Imricha 5000 kor., bardiovský rímsko-katolícky dekan-farár Gejza Zsebráczky 12.000 korún. Košický premonštratský rád značil 350.000 korún.

Osvietený pán biskup rožňavský Ludvik Balás na štvrtú uhorskú válečnú požičku značil 60.000 korún.

Osvietený pán biskup nitriansky gróf Vilhelm Batthyány na štvrtú uhorskú válečnú požičku značil 250.000 korún.

Osvietený pán arcibiskup jágerský Ludvik Szmrešányi novoutvorenému krajinskému spolku katolíckych učiteľiek dal 1000 korún.

Prešovská grécko-katolícka kapitula z rozličných základín na štvrtú uhorskú válečnú požičku značila jeden million korún. Prešovský gr. katolícky biskup dr. Štefan Novák značil 15.000 korún. Prešovský gr.-katolícky kanonik dr. Mikuláš Rusznák značil 10.000 korún.

Pápežské vyznačenie spišského kňaza. Svätý otec Pápež Benedikt XV. za čestného tajného kaplána svojho vymenoval Konráda Wengritzkeho, sekretára osvieteného pána biskupa spišského a zápisníka spišskej svätej stolice. Vyznačenie Konráda Wengritzkeho vzbudilo úprimnú radosť v celej diecési, kde si svojou vážnou a milou osobnosťou zaslúžil lásku a úctu nielen svojho biskupa, lež aj kňazov. Wengritzky narodil sa 26. novembra r. 1882. v Podolinci a 21. júna 1905. bol vysvätený za kňaza. V tom istom roku dostal sa za kaplána do biskupskej auly. Roku 1908. vymenovaný bol za listovníka a potom za námestného zápisníka svätej stolice. Roku 1914. stal sa biskupským tajomníkom a zápisníkom svätej stolice. Medzitým mla-

dého a zaslúžilého cirkevného muža i kráľ Bulharska vyznačil za zásluhy občianske.

Púť do Mária Remete. Budapeštiansky Katolícky Delnícky Kruh pre slovenských veriacich dňa 28. mája usporiada púť na milostné miesto Mária Remete. V nedeľu ráno o 6. hodine v Jozefovskom farskom kostole bude sv. omša za pútnikov a po skončení sv. omše pohnú sa pútnici v mene Božom na milostné miesto Mária Remete. Na milostnom mieste bude veľká sv. omša so slovenským spevom za pútnikov; taktiež aj kázeň slovenská. Popoludní o 2. hodine začnú sa modliť sv. Ruženec a spievať litánie k úcte Blahoslavenej Panny Marie. Po skončení služieb Božích na milostnom mieste, vrátia sa pútnici nazpät do Budapešti a dorazia večer okolo 8. hodiny do chrámu Jozefovského. Bratia a sestry v Kristu súčasťnite sa v čím valnejšom počte na slávnosti Marianskej. V prípade nepriaznivého počasia slávnosť odbyvať sa bude v nasledujúcu nedeľu. Vodcom púte bude známy duchovný Dr. Pavel Žizka, predseda Kruhu. Riaditelia púte zo správy Katolíckeho Delníckeho Kruhu: Ján Krajčí, Anton Vrana, Vincenc Junec modleník.

Veľkodušná základina spišského veľprepošta. Ferdinand Fertsek, veľprepošt spišskej kapituly, osvietenému pánu biskupovi 20.000 korún oddal tým cieľom, aby z toho obnosu utvorené bolo osem štipendií pre žiakov levočského kráľ. katolíckeho hlavného gymnásia. V každej triede gzmnásia má to dostať jeden-jedon žiak, ktorým tie štipendia udeľovať bude osvietený pán biskup spišský. Jedno jedno štipendium má obnášať ročne 150 korún a zaslúžili žiaci majú to užívať do vtedy, kým ostanú žiakmi gymnásia.

Hlavný táborský kňaz Srbska. Na čelo táborského hlavnokňazského úradu srbského gubernátorstva postavený je táborský hlavný kňaz Jozef Klimkovič, rodák zo spišskej Starej Lubovne a kňaz biskupstva košického. Apoštolská nunciatura obdarila ho výhodnými právami a sverila mu spravovanie belehradskej fary počítajúcej vyše 5000 duší. Klimkovič s oduševnenosťou a obozretnosťou neunavene stará sa, aby zadostučinil duševným potrebám tak katolíckych vojakov, ako i civilného obyvateľstva. Na územi celého gubernátorstva účinkuje svedomite 16 rim.-kat. kňazov a jeden gr.-kat. kňaz pod vedením Klimkoviča. Keď si pomyslíme, že nikde niet kostola ani kapličky a že služby Božie konať musia v dočasných miestnostiach alebo pod holým nebom, môžeme mať aspoň slabého pochopu o duševnej sile týchto hrdinov, ktorí kázu ráno maďarsky, okolo poludnia nemecky, popoludní horvátsky, ku večeru poľsky atď. A všetko to robia radostne a oduševnene, majú pred sebou príklad Krista Pána.

Hornouhorské vládne komisárstvo, ktoré malo svoje ústredné sídlo v Košiciach, následkom nastúpenia riadnych pomerov 1. mája prestalo.

K znovavystaveniu Rusmi spustošených karpátskych obcí obecnstvo stolice biharskej obetovalo 125.000 korún.

Vysvätenie za kňaza. Pomocný biskup dr. Martin Kheberich 1. mája za kňaza spišskej diecéze vysvätil štvrtoročného bohoslovca Jána Streleca. Novovysvätený 7. mája držal svoje kňazské prvotiny v svojom rodisku v Kacvine. Za kaplána poslaný je do Kapituly.

Zakočenie školského roku. Minister osvety vydal nariadenie, v smysle ktorého terajší učebný rok vo všetkých stredných školách do 3. júna treba zakončiť. Do tohto termínu všetky zkúšky majú byť odbavené a aj svedectvá treba vydať žiakom. Nariadenie vzťahuje sa na gymnáσια, reálky, polgárky, na obchodné školy, na učiteľské prípravovne a vôbec na všetky stredné školy.

Richvaldská (Spiš) organizácia Kat. Ludovej Jednoty 30. apríla vydržovala svoju tohoročnú piatu poradu v prítomnosti asi 100 veriacich. Predmety boli: 1. Štvrtá uhorská válečná požička. 2. Múdre sporenie. Potom ukázalo sa prítomným, ako sa má upotrebovať ten ručný stroj na siatie, ktorý Gazdovský Spolok spišskej stolice cestou starovesského hlavného slúžneho organizácii daroval. Prednášali miestny farár a učiteľ. Na štvrtú uhorskú válečnú požičku značili: z Richvaldu Jakub Čupka 1000 kor., Jozef Merčák 1000 kor., Jozefová Merčáková 600 korún, Jozefová Nedoroščiková, vdova 200 kor., dievka Katarína Merčák 150 korún a z Hafky Ondrej Gurovič 600 korún. Veriaci richvaldskej farnosti do minulého týždňa značili 4150 korún.

Spišské válečné milodary. Na pomocnú základinu spišských válečných sirôt podhradská sporiteľňa 100 a poprádsko-felkanská sporiteľňa obetovaly 50 kor. a v Starej Lubovni sossbieralo sa 24 korún. — Pre nemocných vojakov novovesskej rezervnej nemocnice nadžupan, bar. Artur Wieland obetoval 100 korún. — Pre vojakov opatrovaných v kézmarskej nemocnici Červeného Kríža: kézmarský všeobecný ženský spolok ako dar veľkonočný dal 2500 cigariet a 300 Kuba-cigár a barónka Riza Wildburg 1000 cigariet.

Na spišsko-novovesský posledný lichvací jarmok prihnali 653 kusov rožného statku a 163 koní, z toho predali 363 kusov rožného statku a 26 koní. Niže 1400 korún nebolo dostať koňa. Cena rožného statku menila sa medzi 1200 a 2400 korunami.

V Nižnej Slovinke (Spiš) gr.-kat. školská stolica vyvolila Jána Magyara za svojho učiteľa.

Preloženie jednej čiastky košického popravného ústavu. Na prosbu ministra pravosúdia rád Františkánov privolil, aby sa jedna čiastka košického popravného ústavu preložila do františkánskeho kláštora v Nižnom Šebeši (Šáris). Asi 60 chovancov majú tam umiestniť, bo v popravnom ústave následkom tam otvorenej školy invalidov je málo miesta.

Kde ostávajú vtáci? Ornithologický ústav a Prírodopisná Spoločnosť toho roku zo všetkých strán dostávajú zprávy, ktoré sa poťahujú na to, že sa počet vtákov minulej zimy zmenšil. Na jednotlivých miestach, kde predtým bolo vidieť tisíce a tisíce vtákov, toho roku sotva sa ich našlo so pár. Prírodopisný odborný časopis

«Természettudományi Közlöny» zaoberá sa s touto otázkou a príčinu toho, že vtáci minulej zimy vystali, hľadá zčiasťky v tom, že tohoročná ľavná zima nenútila vtákov, aby sa odtiaľ, kde sú, utiahly na chrbtejšie, ľudmi obývané miesta. Pri tom aj svetová vojna veľmi vplýva na vtákov. Neprestajný hluk cez prostrednú Európu ťahajúcich sa frontov iste veľmi mnoho vtákov odrazil od ich zvyčajnej cesty. Jednotlivé druhy vtákov však nesmierne množstvo všelijakých odpadkov za frontami pútať k jednotlivým miestam. Druhy vrán, ktoré od Galície zvykli k nám prichádzať, minulej zimy ostaly za frontom. Dľa zpráv došlých z bessarabského bojišťa, minulej zimy tam bolo toľko týchto vrán, že si to ani predstaviť nemožno. Stanice pre stravovanie vojska, jazdecké čaty, vozotajské tábory mimo vrán celé krdle rozličných druhov vtáctva priťahovali k sebe. Počet hmyz pustošiacich vtákov tiež vo veľkej miere klesol a toto i ohľadom poľného a zahradného hospodárstva má veľmi veľký význam, tak že šetrenie a napomáhanie rozmnožovania sa týchto vtákov už i z toho ohľadu treba brať do pozornosti.

Smrteľné nešťastie udalo sa 20. apríla v pradelnej fabrike v Strážkach. 20-ročného robotníka Pavla Wassermanna, keď chcel remeň pripraviť, následkom nepozornosti zachytilo ho koleso a celkom ho rozmliaždilo.

Vlastenecká obetavosť v Spišskej Novej Vsi. Válečné požičky a válečné dobročinné milodary obecnstva mesta Novej Vsi, počítajúceho asi 11.000 duší, doteraz cenit sa môžu na 2 milióny 350 tisíc korún. Pri prvých troch válečných požičkách značilo obecnstvo mesta u miestnych dvoch peňažných ústavoch 2 milióny 258 tisíc korún.

Mrtví a ranení.

Zkráteniny: pp. = spoločný peší pluk; hp. = honvédskejší peší pluk; jb. = jágerský bataillon; komp. = kompánia; náhr. komp. = náhradná kompánia; bat. = bataillon. Za menom stojace číslo označuje kompániu, v ktorej patričný slúži. Za menom stojaci † znamená, že dotýčený zomrel; písmena z. ale značí že patričný je zajatý.

Všetci, pri ktorých niet žiadnej poznámky, sú ranení.

Zo 14. jágerského bataillona: Belak Andrej (Csavajó) 2, Dobrotka Andrej (Nyitratormás) 4, Grossschmidt Ján (Nyitrafő) 4.

András Ján (Pálosnagymező) 43. pp. 1, Bajusz Gabriel (Ipolykiskeszi) 43. pp. 1, Bausky Ferdinand (Zsitvaszentmárton) 43. pp. 1, Benkő Franc (Drégelypalánka) 43. pp. 16 z., Bresniak Matej (Teplicska) 67. pp. 8 (čo invalid vrátil sa zo zajatia), Hindak Michal (Zavar) 13. hp. †, Hirschler Oskar (Bazin) 43. pp. 16 z., Hözel Jozef (Kunovágása) 43. pp. 16, Kalfavský Ján (Jekelfalva) 67. pp. (čo invalid vrátil sa zo zajatia), Kohut Jozef (Szereď) 43. pp. 1, Koblíček Sanovo (?) (Nagyszombat) 43. pp. 16, Kovakovic Gustav (Gidrafa) 43. pp. 1, Kravarik Richard (Zavar) 43.

pp. 4, Nemečok Jakub (Selmechánya) 43. pp. 16 z., Pankovič Jozef (Korpona) 43. pp. 9, Pekarek Samuel (Ószombat) 43. pp. 1, Tomaček Franc (Dévényujfalu) 43. pp. 1, Turcsány Ján (Verebély) 43. pp. 9, Vojtek Franc (Verebély) 43. pp. 1, Weisz Ján (Selmechánya) 43. pp. 16 z., Werner Karol (Pozsony) 43. pp. 1. — András Ján (Ratkósebes) 16. hp. 3. náhr. komp. z., Bognár Michal (Szenna) 19. lp. 12, Čelovsky Pavel (Kölpény) 6. hp. 7 z., Dinga Imrich (Pinczéd) 6. hp. z., Jánošík Vilhelm (Ragyole) 10. hp. ranený a zajatý, Kengyera Jozef (Fehérpatak) 1. lp. 14, Lengyel Ján (Nagyzellő) 16. hp. 2. náhr. komp. z., Michajlovsky Štefan (Uszfalva) 67. pp. 7 (čo invalid vrátil sa zo zajatia), Nemeec Ján (Tugar) 16. hp. 11 z., Osan Mikuláš (Bártfaújfalu) 85. pp., pridelený 103. pp. 7 z., Raffay Ján (Süvete (?) Gemer) 25. pp. †, Rusnáčko Ján (Svábfalva) 67. pp. 3 †, — Korének Lambert zástavník v reserve 15. hp., pridelený 4. c. k. žandárskemu bataillonu 2, Vadkerty Franc zástavník v reserve 15. hp., pridelený 4. c. k. žandárskemu bat. 4, Zaray Adalbert poručík v reserve 15. hp., pridelený 4. c. k. žandárskemu bat. 4, Adamovič Gajza (Zsére, st. nitrianska) 15. hp., pridelený 4. c. k. žandárskemu bat. 4, Alač Pavel (Budás állás) 16. hp., pridelený 4. c. k. žandárskemu bat. 3, Andruška Andrej (Bántölgyes) 15. hp., pridelený 4. c. k. žandárskemu bat. 4, Antoni Matej (Alsótüresék) 15. hp., pridelený 4. c. k. žandárskemu bat. 4, Bakalik Vendel (Marikó) 15. hp., pridelený 4. c. k. žandárskemu bat. 4, Balla Ján (Nógrád) 16. hp., pridelený 4. c. k. žandárskemu bat. 3, Banič Ján (Cifer) 13. hp., pridelený 1. c. k. landšturm. žandárskemu bat. 1, Beňušievic Pavel (Felsőrésény, Novohrad) 16. hp., pridelený 4. c. k. žandárskemu bat. 3, Beinz (?) Alexander (Draskócvölgy) 16. hp., pridelený 4. c. k. žandárskemu bat. 3, Chovanček Štefan 15. hp., pridelený 4. c. k. žandárskemu bat. 4 †, Curia Ján (Diósjenő) 16. hp., (pridelený 4. c. k. žandárskemu bat. 3, Dobrocki Ján (Divényoroszi) 16. hp., pridelený 4. c. k. žandárskemu bat. 3, Dolník Pavel (Kenyered) 15. hp., pridelený 4. c. k. žandár. bat. 4, Florek Ján (Lomna) 71. pp. 3. náhr. komp. z. (zomrel v ruskom zajatí), Gondek Ján (Somoskőujfalu) 16. hp., pridelený 4. c. k. žandár. bat. 3, Gyurinik Franc (Nagybicsese) 15. hp., pridelený 4. c. k. žandár. bat. 3 †, Harom Pavel (Felsősztrégova) 16. hp., pridelený 4. c. k. žandár. bat. 3, Hirschler Gašpar (Felsőtüresék) 15. hp., pridelený 4. c. k. žandár. bat. 3, Husár Alojz (Felsőstubnya) 71. pp. 4. náhr. komp. †, Jakusa Jozef (Füle) 16. hp., pridelený 4. c. k. žandár. bat. 3.

Listy narukovaných Spišských Magurčanov z bojišta.

Hafčanský gazda Ondrej Kromka, obecný vojak 32. jágerského bataillonu, v svojej 20. apríla datovanej karotke píše svojmu richvaldskému duchovnému z ruského bojišta: Tie dve čísla «Kreštan»-a som dostal.

Žena mi poslala paklik, to som ho dostal. Na svätú spoveď som bol: prišiel jeden kňaz do švarmlinii, to nás vyspovedal. Chvála Božskému Srdcu Ježišovému, som zdravý do toho času, aj pýtam toho Ježiša, že by mi pomohol i naďalej v tých ťažkých časoch našich.

Ján Kovalčík z Richvaldu, obecný vojak 67. spoločného pluku, v svojej 16. apríla datovanej karotke píše svojmu duchovnému z ruského bojišta: Ja som v Počajove (Rusko) pri lernkompánii, to ja budem tu môže mesiac a potom pojdem nazad do švarmlinii. Dajú ich pozdraviť všetci Magurčania. A tie knižočky, čo mi poslali, to som dostal, aj som tým dal, čo pýtali. S nima sa rozlúčam, na Boha sa porúčam. Amen.

Richvaldský mládenec Valek Bombara, obecný vojak debrecínskeho 3. honv. landšturmistského pluku, v svojej 21. apr. datovanej karotke píše svojmu duchovnému: Vinšujem im šťastlivé veľkonočné sviatky, žeby nám Pán Ježiš dal šťastlive sa dočkať druhých veľkonočných sviatkov. Teraz sme pri rieke Strypa na ruskom bojišti v Galícii. Prosím ich krásne, nech mi pošlú svätý škapuliar i knižočku modliacu. — 27. apríla zase píše: Ďakujem im krásne, že mi poslali tie karokty, ja som ich dostal, všetkých desať. Pišem im: mali sme svätú omšu na veľkonočné sviatky v druhý sviatok a dnes ideme na sväté prijímanie. Predsa nám holem na Veľkú noc farára prišikovali. Prosím písať nazad. S Bohom sa majú.

Hafčanský gazda Jozef Gancarčík, delostrelec, vo svojej 10. apríla datovanej karotke píše svojmu richvaldskému duchovnému z talianskeho bojišta: Dve čísla «Kreštan»-a som dostal i tie dve karotky, čo mi písali a všetko som vyrozumel. Bars pekne im ďakujem, Pán Boh zaplať. Marec bol tu celý britký, ale teraz od 1. apríla trime šumný čas. Ostávam ich verný farník až do smrti.

Richvaldský mládenec Vojtech Irha, obecný vojak 58. spol. peš. pluku, v svojej 1. apríla datovanej karotke píše svojmu duchovnému: Tú knižočku, čo mi poslali, som dostal. To im bars krásne ďakujem. Teraz im nemám čo nového písať. Gefechty nemáme nijaké, len máme bars veľké marše. S Bohom sa majú.

Richvaldský mládenec Jozef Gonsorčík, obecný vojak vesprímskeho III/31. landšturm. bataillonu, v svojej 22. apríla datovanej karotke píše svojmu duchovnému z talianskeho bojišta: Ich kartku som dostal 20. apríla. To im bars krásne ďakujem za tú lásku a vinšujem im šťastlivé sviatky. Ja mám smutné, bo som na fronte. Tu je krásny čas, všetko zelené a horúco. Keď by Pán Boh pomohol ešte prísť do nášeho kostola. Ešte raz ďakujem za to, čo mi pišu. Nech im Pán Boh dá šťastlive žiť a omšu svätú konať naďalej. Keď tú kartku dostanú, nech mi zaraz pišu nazad.

Richvaldský mládenec Jozef Bordiga, z 9. honvédskeho pešieho pluku, v karotke datovanej 24. apr. píše svojmu duchovnému z talianskeho bojišta: Milé a pekné pozdravenie samoprvsie od milého Pána Boha a tak odo mňa Bordiga Jozefa. A teraz im pišem: kartku i

noviny som od nich dostal a som sa poradoval, že mi písali a ďakujem im bárs krásne a nech pamätajú na mňa i naďalej.

Richvaldský mládenec Štefan Bombara z ťažkodelo-streleckého 15. pluku v svojej 24. apríla datovanej karotke píše svojmu duchovnému z ruského bojišťa: Veľbný duchovný otče, ja som ich kartku dostal i tú knižočku «Dobrý vojak», za ktorú im pekne a srdečne ďakujem. Veľmi som sa zaradoval, keď som takú peknú a poučnú knižočku dostal. Ja som zdravý, chvála milému Pánu Bohu, do toho času. Čas tu pekný trvá. Odkedy som tu, Rusi nestrielali. Na Veľkú noc naši a ruskí vojaci sišli sa dovedna a priateľsky sa shovárali. S Bohom duchovný otče ostavam.

Richvaldský gazda Michal Duda, ktorý slúži pri 6. korpsmunitionsparu, v svojej 24. apríla datovanej karotke píše svojmu duchovnému z haličského bojišťa: Srdece Ježišovo v tebe doverujem. Dnes som im, pán veľkomožný, poslal 6 korún. 5 korún obetujem k Božskému Srdecu Ježišovému na svetlo a šiestu korunu, kde oni chcú. Srdečne pozdravujem všetkých doma ostalých údov richvaldskej organizácie Katolickej Ludovej Jednoty. Ja som si vyvolil silne iste, Panenku Mariu utočiste. S Bohom do videnia.

Richvaldský gazda Ján Pikoš, obecný vojak 9. honvédskeho pešieho pluku, v svojej 10. apríla datovanej karotke píše svojmu duchovnému z haličského bojišťa: Láska a s radosťou im oznamujem, že sme mali radosť a čo viacej ja. Prvší raz som bol na omši svätej tu na fronte, odprávala sa tu na vonka v samú čiernu nedeľu. To ma bárs tešilo. Oltár bol zrobený len tak na vonku. — 20. apríla píše: 14. apríla písanú kartku som dostal aj dve čísla «Kreštan»-a, za ktoré im bárs krásne ďakujem. Čítal som aj o našich Richvaldčanoch, čo sú zajatí v Rusku. Bárs sa teším z toho, keď mi tak odpíšu. Ostávam ich verný farník. — 23. apríla píše: Pochválen Pán Ježiš Kristus, ten, ktorý slávne vstal z mŕtvých, Alleluja, chváľme Boha, Boha svého. Ctený otče duchovný, s radosťou im oznamujem, že aj naše srdce sa rozveselilo, lebo Moskale začali nábožné piesne spievať v noci a ráno v nedeľu prišli

ku nám a my ku nim a sme sebe dávali servus od radosti. Strielat sme prestali a bola veľká radosť. Dávali sme im chleba, ale nechceli, cigarety vzali, ale chleba nie. A o chvíľu zase tak započalo byť, ako aj predtým, sme sa rozišli. S pozdravom ostávam. — 25. apríla píše: Otče duchovný, môžem sa im pochváliť, že sme mali šumnú a šťastlivú Veľkú noc. Boli sme aj na svätej omši; jedni sme boli v nedeľu a druhí v pondelok, ja som bol v pondelok. Na našom fronte ulapili 360 Moskalov tých, ktorí boli prišli ku nám, to ich už nepustili nazad. Tak im nemám čo viacej písať. Len nech mi tam potešia moju milú manželku aj moje dietky. — 28. apríla píše: Ja jom už nie v rajvonalu, ale pri sappeur-kompánii, tak som už istejší s mojím životom, a síce od gverov, od kanónov ale nie. Aj noc mám spokojnú, sme v jednom valale; celú noc spíme a cez deň robíme. Som sa hlásil, že som robil v Amerike v bani, to ma vzali z rajvonalu.

Richvaldský rychtár Šebastian Nedoroščík, ktorý slúži pri 3. honvédskom delostreleckom pluku, v svojej 23. apríla datovanej karotke píše svojmu duchovnému z haličského bojišťa: Ich 14. apríla písanú kartku som dostal a všetko vyrozumel, čo mi ráčili písať. Marcové čísla «Kreštan»-a som dostal i aprílové prvé. Ďakujem Pánu Bohu, šťastlive som sa dočkal tých radostných sviatkov veľkonočných. I v tento smutný čas sa človek rozveselí na tom bojišti v tie sviatky, v ktoré teraz zneje po celom svete: Pán Ježiš Kristus vstal z mŕtvých, Alleluja, chváľme Boha, Boha svého, ktoré sa ozývalo i po našich švarmliniách a služby božie sa konaly. Teraz je už zaplatená tá Jendrušová Gura každá haluz, keď vzali za ňu 18.120 korún, Srdečne im ďakujem za ich unávanie a prosím ich i naďalej o ich lásku. Ostávam ich verný farník. S Bohom.

Odkazy redakcie.

G. J. R. Ďakujeme. Najbližšie upotrebíme. — O. K. Sz. Superfosfát prítomne neni k dostaniu. Onedlho z Nemecka majú doviezť Thomasovu múčku. Vagón udajne po 1600 korunách.

Vyborné šijáce stroje,

tak tiež bycikle
a gramofóny
vo veľmi ľáv-
nych cenách
na sklade má

JOZEF HABAN
Budapest, VII., Almássy-tér 14.
Pýtajte si veľký obrázkový
cenník zdarma.

**Oznamy prijíma
administracia**

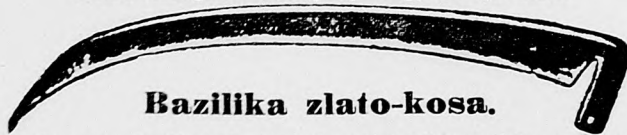
„Kreštan“

**BUDAPEST,
Szentkirályi-utca 28.**

51 rokov v obchode, vyzkúmane dobrá osada na kosy.

Nikto nikdy nemal lepšej kosa, ako je naša

Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivého ostria zlatú kosu, za ktorú nás požeňovať bude. Tieto kosy už od 50 rokov rozposielame najväčším pántvarem a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosu a nesodpovedné zameníme zdarma. — Cena jednej **„Bazilika zlatej kosa“** s poštovou dobierekou:

	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
Cena 1 kosa	2-60	2-70	2-80	2-90	3-—	3-10	3-20	3-60 kor.

Cena 1 kosa Bazilika diamantovej osielky 1-50 kor. Takej nikdy nebolo. Zvláštne upozornenie pre abisratelov kupcov na kosy. Pri kúpe 10 kusov kós 1 kus posielame zdarma. Pri kúpe 30 kusov, zdarma posielame 3 kusy alebo jeden výborný 6 výstr. revolver, alebo jeden opravde postriebrený metalový križ. Prosíme na každý pád žiadať si náš veľký obrázkový cenník. Zdarma ho pošleme a každému spôsobíme s ním veľkú radosť. — K dostaniu v obchode: **Jozef Marosi a Syn.** Esztergom 15. číslo. 51 ročná osada na kosy a veľký obchodný dom.